

STOCKHOLMSKÄLLAN

Stockholmsbions första guldålder

Är det inte en ganska fascinerande tanke, så här i den högteknologiska underhållningens era, att nöjet att gå på bio är över hundra år gammalt? Man använde inte 3D-glasögon, inte ens ljudfilmen hade kommit, men i början av 1900-talet hade stockholmarna många biografteater att välja på (och fler skulle det bli innan trenden vände och biografteatern slog till) och filmutbudet var varierat.

I Beyron Carlssons "Hela Stockholm" skildras ett typiskt grabbgång som ska gå på bio. Året är 1912. De läser på affischerna utanför Mariabiografen och säger saker som: "Tira, grabbar, Lehman är med, då blir det skarpt." De passerar vaktmästaren i porten som "hasplar sin vanliga ramsa: varsågodochstiginmittherrskapföreställningpågåroafbrutetintetuppehåll-mankan-gåinnärsomhelst. Han drar det automatiskt så snart han får se ett levande väsen på gatan, vore det ock en bryggarehäst."

Filmerna var korta och kunde vara komedier, där Lehman och andra typer snubblade omkring, eller rafflande äventyr. Grabbar har satt sig i salongen och "föreställningen har bör-

jat skildra de sorgliga öden som drabba en viss fröken Vanda, hvilken råkat bli bortröfvad av zigenare. Hon har det ganska tjuftjockt tycks det och publikens medlidande skulle vara än starkare bara förklaringarna till bilderna voro framställda på ett något begripligare språk." Texten i filmen om Vanda var dessvärre på engelska.

I brist på film ljud fanns förstärkt den levande musiken. Orientaliska Teatern på Drottninggatan 31 skröt i annonseringen om att vara "Stockholm s f ö r n ä m s t a biografteater" med kapellmästare "Protus Åslund, Sveriges populäraste biografpianist". Annars var det Röda Kvarn i Sveasalen på Hamngatan som ansågs vara mest elegant. Den var också störst på sin tid och stoltserade med en orkester på 12-14 man. Men biografen upphörde 1913, efter mindre än två år, då huset skulle rivras och NK:s varuhus byggas.

Brunkebergs-Teatern på Brunkebergstorg 14 fick gott anseende tack vare sina journalfilmer, "aktuella bilder", som kunde vara reportage om kungligheter, idrottshändelser, upptäcktsfärder eller något an-

SEKELSKIFTESBIO. Biograf Edison på Regeringsgatan 111. Johannes kyrka syns i bakgrunden. Bilden är tagen någon gång mellan 1905 och 1908. FOTO: KASPER SALIN (STOCKHOLMS STADSMUSEUM)

nat som var i ropet. I mars 1913 konstaterade Aftonbladet att de högre samhällsklasserna var skeptiska mot biograffilm, men att Brunkebergs-Teaterns utbud började ändra på den saken.

Teknisk och konstnärlig utveckling i all ära, men frågan är om inte bionöjet var större då än nu. Enligt Bey-

ron Carlsson hade publiken "riktigt trevligt åt att se karlar som göra de lustigaste snedsteg på gatorna eller slå sina älskeliga små hustrur i skallen med vedträn så att de arma hjälplösa varelserna i nödvärn måste servera sin äkta hälft köttsoppan utvärtes."

Sandra Sporrenstrand

TIDIG KVARN. Biograf Röda Kvarn på Hamngatan (där NK ligger i dag), 1913.

FOTO: AXEL SWINHUFVUD (STOCKHOLMS SPÄRVÄGSMUSEUM).

"De högre samhällsklasserna var skeptiska mot biograffilm, men Brunkebergs-Teaterns utbud började ändra på den saken."

LÄS MER OM DET GAMLA STOCKHOLM PÅ STOCKHOLMSKÄLLAN - WWW.STOCKHOLMSKALLAN.SE

**Svenska
Mäklarhuset**

Hammarby Sjöstad
Midskeppsgatan 28, pl4

3/4:a

Näst högst upp i detta prisbelönta hus finns nu tillfälle att förvärva en fantastisk Sjöstadsvåning om hela 145 kvm i ett plan! Lägenheten har en unik utformning med ett magnifikt vardagsrum som har 270 graders vy, endast ett stenkast från Sickla Kanal och kort promenad till Hammarbybacken och Sickla Sjön. Stora glaspartier från golv till tak vilka ger ett underbart ljusinsläpp. Våningen har genomgående hög materiell standard med bl a vattenburen golvvärme och kök

designat av Gert Wingårdh. Terrassliknande västervänd balkong med eftermiddag- och kvällssol vidsträckt utsikt över Sickla Kanal! Öppen visning 30 samt 31 jan, ring gärna för andra visningstider under v4, välkomna!

Avgift: 7.399 kr/mån Yta: 145 kvm Hiss: Ja

Bobutik: Hammarby Sjöstad/Enskede 08-644 58 00

Hammarby Sjöstad
Rorgängargatan 17 B, pl4

3:a

Högt och ljusst med fantastisk terrassliknande balkong rakt ut mot Hammarby Sjö med kanonläge och fantastisk utsikt! I fastigheten finns takterrass på 100 kvm, gemensamhetslokal och garage. Bredband ingår i avgiften! Välkomna på visning!

Pris: 3 575 000 kr Avgift: 4.877 kr/mån Yta: 84 kvm Hiss: Ja

Bobutik: Hammarby Sjöstad/Enskede 08-644 58 00

Hammarby Sjöstad
Sickla Kanalata 91

2:a

Välplanerat tvåa i attraktivt läge på Sickla Kanalata invid Ekbacken! Genomgående hög standard och fina fönsterpartier. Öppen planlösning mellan kök och vardagsrum. Badrum med dusch, TM & TT. Bastu, övernattnings/festlokal samt garage i huset.

Pris: 2 595 000 kr Avgift: 4.148 kr/mån Yta: 64.5 kvm Hiss: Ja
Visning: söndag 23/1 kl 13:30-14:00 & måndag 24/1 kl 17:30-18:00

Bobutik: Hammarby Sjöstad/Enskede 08-644 58 00

Hammarby Sjöstad
Lugnets Allé 43, 1tr

2:a

Superfina tvåa med stora sociala ytor och generösa fönsterpartier. Välplanerade kvadratmeter med öppen, tilltalande, planlösning. Stor balkong med eftermiddags- och kvällssol. Bredband och lp-telefoni ingår i avgiften. Välkomna!

Pris: 2 875 000 kr Avgift: 4.765 kr/mån Yta: 73.5 kvm Hiss: Ja
Visning: söndag 23/1 kl 14:30-15:00 & måndag 24/1 kl 18:30-19:00

Bobutik: Hammarby Sjöstad/Enskede 08-644 58 00